

Nr 98

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag för budgetåret 1963/64 till hälsovårdsupplysning jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 7, punkt 191 s. 618—625 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 3 januari 1963) föreslagit riksdagen att till Hälsovårdsupplysning för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Något anslag för detta ändamål finnes inte uppfört i gällande riksstat.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m. fl.* (I: 82) och den andra inom andra kammaren av herr *Wiklund m. fl.* (II: 98), i vilka hemställts att riksdagen måtte bevilja Riksförbundet mot tobaken ett statsbidrag av 300 000 kr. till dess upplysningsverksamhet, särskilt bland barn och ungdom;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svanström* och fru *Svenson* (I: 142) och den andra inom andra kammaren av herr *Dahlgren m. fl.* (II: 154), i vilka hemställts att riksdagen måtte 1) för budgetåret 1963/64 under rubriken Hälsovårdsupplysning anvisa sammanlagt 300 000 kr. till kariesforskning och till profylaktisk verksamhet i fråga om tandkaries och andra tandsjukdomar, däri inräknat anslag till organisationer och privata forskare; 2) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om snar prövning och förslag angående tillskapandet av en statlig forskningsinstitution enligt 1957 års folktandvårdssakkunnigas förslag;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Nordström* och herr *Alexanderson* (I: 333) och den andra inom andra kammaren av herr *Wiklund m. fl.* (II: 396), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att ett utarbetat förslag till ett odontologiskt forskningsinstitut måtte föreläggas 1964 års riksdag;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bengtson m. fl.* (I: 402) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 481), i vilka — såvitt nu är i fråga — hemställts A. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte 1) anhålla att frågan om

rådgivnings- och upplysningsverksamhet rörande barnens psykiska utveckling och hälsa m. m. måtte utredas, 2) att åtgärder vidtages för ökad samverkan mellan hem och förskola/daghem samt för sistnämnda institutioners medverkan i rådgivnings- och upplysningsverksamhet, 3) att lokal familjerådgivningsverksamhet genom i motionen nämnda samarbetslag eller samarbetsorgan måtte prövas; samt B. beakta vad i motionerna i övrigt anförts om rådgivnings- och upplysningsverksamhet och om uppbyggande av en samhällets grundorganisation för främjande av barnens psykiska hälsa och utveckling.

Beträffande de skäl, som motionärerna anför till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 142 och I: 333 samt II: 98 och II: 481.

Utskottet. Under olika anslag i riksstaten har sedan åtskilliga år medel disponerats för information på hälso- och sjukvårdens olika områden. Utskottet anser det vara rationellt, att såsom föredragande statsrådet föreslagit de olika posterna sammanföres till ett anslag. Inom ramen för det totala anslaget bör vid behov jämkningar få företagas beträffande de skilda delbeloppen. Utskottet kan också ansluta sig till vad föredragande statsrådet framhållit om anlitan av film, television och ljudradio i denna verksamhet.

Till kariesförebyggande verksamhet föreslås i propositionen oförändrad medelsanvisning med 100 000 kr. I motionerna I: 142 och II: 154 hemställs, såvitt nu är i fråga, om en till 300 000 kr. ökad medelsanvisning för ifrågasvarande ändamål. Utskottet vill i anledning härav erinra om att utskottet vid föregående års riksdag hade att taga ställning till motionsyrkanden av samma innebörd. Ifrågasvarande yrkanden avstyrktes av utskottet, som därvid bl. a. återopade (utl. nr 11, punkten 7) att utskottet vid sin behandling år 1961 av 1957 års folktandvårdssakkunnigas förslag och departementschefens ställningstagande härtill i 1961 års statsverksproposition — med frångående av de sakkunnigas förslag i detta hänseende — tillstyrkte en medelsanvisning om 100 000 kr. Vidare framhöll utskottet (utl. nr 53), att det torde få ankomma på medicinalstyrelsen att i egenskap av ledande och samordnande organ beträffande den förebyggande verksamheten mot tandsjukdomar själv taga initiativet till och framlägga förslag till utvidgat program för sagda verksamhet, när styrelsen bedömde att förutsättningar för genomförande av ett sådant program kunde föreligga.

I nuvarande läge är utskottet inte berett att förordna en ytterligare medelsanvisning för ifrågasvarande ändamål. Utskottet biträder därför föredragande statsrådets förslag och avstyrker således yrkandena i motionerna I: 142 och II: 154.

Vidkommande de i nyssnämnda motioner ävensom i motionerna I: 333 och II: 396 framförda yrkandena om förslag angående inrättande av en odontologisk forskningsinstitution vill utskottet erinra om sitt ställnings-

tagande med anledning av motionsyrkanden i samma ämne vid föregående års riksdag (utl. nr 53). Utskottet framhöll därvid bl. a., att de förebyggande åtgärderna mot tandsjukdomarna borde intensifieras. Till frågan om en fristående forskningsinstitution skulle inrättas för ändamålet eller om ifrågasvarande forskningsuppgifter skulle anknytas till statens institut för folkhälsan, tandläkarhögskolorna eller till en odontologisk materialprovningsanstalt var utskottet emellertid inte berett att taga ställning. Ett sådant ställningstagande borde enligt utskottet föregås av en förutsättningslös och allsidig undersökning. Med hänsyn till vad chefen för inrikesdepartementet i annat sammanhang uttalat ansåg sig utskottet kunna räkna med att departementschefen inom kort skulle taga initiativ till en sådan undersökning. Utskottet fann därför inte för det dåvarande några särskilda åtgärder i frågan påkallade från riksdagens sida.

Utskottet vill liksom föregående år understryka angelägenheten av att en utredning snarast kommer till stånd hur ifrågasvarande odontologiska forskning bör organiseras. Då hithörande frågor emellertid är föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet, anser utskottet särskild skrivelse i ämnet för närvarande inte erforderlig.

För upplysningsverksamhet inom den förebyggande mödra- och barnavårdens område föreslår föredragande statsrådet en till 90 000 kr. ökad medelsanvisning, vilket innebär nära nog en fördubbling av anslaget för detta ändamål. Utskottet anser denna hälsovårdsupplysning angelägen och tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen.

I motionerna I: 402 och II: 481 föreslås åtgärder för främjande av barnens psykiska hälsa och utveckling. Utskottet förutsätter, att medicinalstyrelsen, såsom det centrala organet för upplysning på hälsovårdens område, ävensom i förekommande fall socialstyrelsen har uppmärksamheten riktad på de av motionärerna aktualiserade spörsmålen. Någon särskild utredning i ämnet synes utskottet inte erforderlig. I motionerna hemställs även att vissa former av lokal familjerådgivningsverksamhet måtte prövas. I avvaktan på närmare erfarenheter av den i enlighet med gällande bestämmelser pågående försöksverksamheten inom familjerådgivningen är utskottet inte berett att förorda någon riksdagens skrivelse i ämnet och avstyrker således motionsyrkandet härom.

I anledning av det i motionerna I: 82 och II: 98 framförda yrkandet om statsbidrag till Riksförbundet mot tobaken till dess upplysningsverksamhet vill utskottet erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 97 i anledning av propositionen nr 77 angående anslag till åtgärder mot silikos, luftföroreningar och tobaksrökning tillstyrkt föreslagen medelsanvisning om 500 000 kr. för upplysningsverksamhet främst bland ungdom rörande tobaksrökningens verkningar. Enligt förslaget skall medicinalstyrelsen ha ansvaret för denna upplysningsverksamhet och bedriva verksamheten i kontakt med andra berörda myndigheter och organisationer. I den utsträckning så prövas lämp-

ligt torde informationsverksamheten få ske genom bidrag till sådana enskilda organisationer som är verksamma på ifrågavarande område, främst Riksförbundet mot tobaken. Då det med motionerna avsedda syftet om bidrag till upplysningsverksamhet rörande tobaksrökningens skadeverkningar sålunda tillgodosetts i annan ordning, anser sig utskottet inte kunna tillstyrka de nu förevarande motionerna.

Utskottet, som i övrigt inte funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande, hemställer,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 82 och II: 98 samt I: 142 och II: 154, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, till *Hälsovårdsupplysning* för budgetåret 1963/64 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.;

II. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 142 och II: 154 samt I: 333 och II: 396, förstnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;

III. att motionerna I: 402 och II: 481, såvitt nu är i fråga, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 maj 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 99.